

Sota mínims

L'actitud de les institucions valencianes davant dels escriptors i de la indústria editorial en català ha estat durant el període democràtic tot un rosari de despropòsits. Es pot dir, però, que durant els últims dos anys la situació ha tocat fons.

Jordi Muntaner

Que les institucions no compleixen el tant per cent establert per a la llengua catalana, és ja un fet que no estranya ningú, però el pitjor és l'intent de negar-hi la vertadera realitat de la literatura feta des del País Valencià. Des d'aquests estaments, un escriptor en català a València s'ha vist des de sempre, i el tractament ha estat tant a nivell de subvencions com de consideració del seu espai propi, com una càrrega que calia treure del mig, perquè més aviat era la causa d'uns grans embolics a nivell polític. Això ha anat gestant una situació on el govern valencià s'ha dedicat a ignorar la vertadera situació del grup social que escriu i llegeix des del Sènia al Segura.

Una petita anècdota podria il·lustrar les afirmacions anteriors, una anècdota, a més, verídica. Va ocórrer en un institut de la ciutat de València: ens hi trobem un poeta jove que escriu en castellà i és convidat a fer una lectura. La fa i, en acabar, quan ja la gent s'ha cansat d'alguna que altra pregunta ingènua, una xicoteta s'acosta al jove poeta i li diu: «Jo escric poemes i, si pots, m'agradaria que em donares la teua opinió, però, ho sent, són en català». Aquesta situació en reflecteix una altra de més àmplia que es podria resumir així: si fa deu anys la majoria dels joves que començaven a encaminar-se per la literatura, que balbucejaven els primers poemes o narracions, ho feien en castellà; a hores d'ara la situació és a l'inrevés, només uns pocs comencen en castellà i un gran percentatge ho fa des del començament en català, un percentatge que ben bé podríem situar al voltant del 90%.

Ha canviat, doncs, l'objectiu de la literatura a València i també els objectius editorials ja que, si fa alguns anys les editorials valencianes en català eren l'excepció, encara que una excepció important, les editorials castellaneres ho són ara, i aquesta indústria està donant fruits d'alta qualitat i competitivitat. Davant d'aquesta realitat, les institu-

cions valencianes s'han dedicat a fer cas omís i a tractar la literatura en català com un reducte folklòric que calia acontentar potser, però que tampoc feia res si no rebien el suport donat a altres llengües.

Associacions i ajudes

Dins d'aquesta vessant cultural la Conselleria valenciana de Cultura —ja que l'Ajuntament de València, a l'igual que altres, només s'ha llançat a establir uns premis que, amb tant d'erenou polític, han quedat totalment desprestigiats— va tenir unes actuacions ben significatives en el capítol d'ajudes a les associacions valencianes que presten suport a la llengua catalana, com és el cas de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana i la més minoritària, però no per això menys activa, Unió d'Escriptors del País Valencià. Totes dues han vist com les seues peticions d'ajuda o bé s'anaven ajornant amb promeses mai acomplides o bé han rebut només petits suports testimonials si tenim en compte l'ajuda prestada a una altra associació d'escriptors castellans, l'Associación de Escritores Valencianos en Lengua Castellana.

Una bona mostra del que dèiem és una repassada a les actuacions institucionals durant l'any 1987 —l'últim exercici, per altra banda, en què la Conselleria de Cultura, encara durant el mandat de Carme Alborch, donà subvencions. Aquest any, el 1987, es van celebrar a València una sèrie d'actes com ara el Galeusca (Encontre d'Escriptors Gallecs, bascos i catalans) o nombrosíssims actes menors, lectures, presentacions de llibres, etc. Doncs bé, tot i que el Galeusca tenia el suport institucional, encara no ha estat pagat i les subvencions a associacions no van ultrapassar en cap cas el milió de pessetes i sempre per la banda de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, ja que la Unió d'Escriptors del País Valencià no ha rebut fins ara cap ajuda institucional.

Per contra, les ajudes i el suport

Josep Franco pensa que les institucions haurien de deixar de fer política cultural.

Enric Cuñat no sap quin mètode inventar-se per a subvencionar els escriptors.

d'aquest any, el 1987, a literatura castellana van ser excel·lents... D'una banda, es va pagar el II Congrés d'Intel·lectuals Antifranquistes, on l'escriptor català va ser més aviat el convidat de pedra; el Congrés de Poesia Última, polèmic esdeveniment que va costar al voltant dels 3 milions de pessetes i va tenir com a organitzadors gent pròxima a l'Associación de Escritores en Lengua Castellana. Aquesta va rebre durant l'any 1987 set milions de pessetes segons fonts oficioses, ajuda

L'ECLÈTICA

*no és una
revista
d'arquitectura*

CLAU
D
VOLTA

llibreria - papereria

material oficina

objectes escriptori

jocs

belles arts

dibuix tècnic

distribuïdor per la zona de:

Letraset®

passeig maragall, 84

telèfon 351 54 02

barcelona

Carme Alborch va afavorir els interessos d'un petit grup d'escriptors castellans.

que el seu secretari general, Vicente Gallego, assegura que no ha passat de tres milions, a banda d'un luxós pis cedit per la Conselleria al carrer Sant Vicent de València. Si fem comptes de tot això es pot veure clarament la disposició d'absolut privilegi que la llengua castellana ha rebut per part de les institucions.

D'ençà del 1987, ja en l'època d'Enric Cunat al capdamunt de la Direcció del Patrimoni Cultural, el suport ha estat encara dins de coordenades més poc esperançadores i sembla que l'última és subvencionar actes en petites partides, la qual cosa dificulta greument el treball de les associacions que defensen els interessos de l'escriptor en llengua catalana, impeding la creació d'una infraestructura suficient i operativa.

Davant d'aquesta situació, l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, a través del seu vocal Josep Franco, ha mostrat el seu rebuig a aquestes actuacions ja que «Com es pot assolir una normalitat sense que t'hagen pagat l'any 1987?». La Unió d'Escriptors del País Valencià ha adoptat una postura encara més decidida i, davant d'una actuació semblant, ha decidit concentrar els seus esforços en petits actes i en la defensa del barri antic de València com a lloc de cultura, la qual cosa és mal vista per alguns polítics.

La gota que fa vessar el got

Altres actuacions institucionals han vingut a afegir-se a tot això, com ara la broma de mal gust que ha significat la convocatòria d'ajudes a la traduc-

ció que, amb més de 30 projectes presentats, va ser concedida només a quatre —per un valor de 500.000 pessetes—, o la recent retirada de les ajudes a publicacions periodístiques en llengua autòctona.

La situació, doncs, superaria la més dura ficció amb unes institucions que tracten el major cos d'escriptors del País Valencià com a marciàns i es dediquen a subvencionar una llengua que per ella mateixa ja té més que el suport necessari en tot tipus de mitjans de comunicació —que amb poques excepcions practiquen el monolingüisme castellà—. L'escriptor del País Valencià, amb un Consell de Cultura irracional i sense ni poder pensar en una institució que li done suport com la Institució de les Lletres Catalanes, per posar un exemple ben pròxim, es mou dins d'unes coordenades totalment al·lucinants i una incipient generació d'escriptors marcada pel signe de la normalitat haurà d'enfrontar-se amb una sèrie d'incongruències de tota mena.

Josep Franco, vocal de l'Associació d'Escriptors en Llengua Catalana, es va atrevir a donar-nos una sèrie de punts que, segons la seua opinió, serien imprescindibles per a la normalització: 1) més presència de l'idioma als mitjans de comunicació; 2) deixar les institucions de fer política cultural, i 3) trobar els mateixos escriptors eixides naturals sense passar per les institucions. Les solucions a aquests problemes semblen, però, més allunyades que mai. □